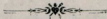

مکتبہ علمیہ

۱۹ نجی سنہ

سنہ ۱۳۱۷

جزوہ عدد : ۸۴

خر خره و فر فره

اقدامك پارس مخاىرى على كمال بك برخطاطب مفروض ايله اقلان حسبحال
اديسنده (خر خره مذبحخانه) تعبیرینی سقط گوریور؛ چونکه خر خره نین ترکیه
قیاس ایدرک آلدینی شکل ترکیه یاقشدره میور . حتی قاموسلرده بیله بولمادیغنی
ادعا ایدیور . صکرده تهکماً (فارفاره ادیبانه) یازانده بولنه بیلور دیور .

بیلیم که طور و ب طور درکن بولله باطل برادعاده بولمقدن نه سود حاصل اولور؟
چونکه صحیحی سقط عدایتمک، سقط نظرندن بشقه برشی اثبات ایتمز . فرض ایدم که
کله قاموسلرده بولنه مامش . قاموسلره کافه الفاظی محیط اوقلمده لوح محفوظ مرتبائی
کیم ویرمش؟ باخصوص برکله بر قاموسده بولمادیغنی ایچون نصل غلط عد اوله .
بیلور؟ برکله نك تحقیق اصلی و تصحیح نسبی ایچون لغت کتابلری مرجع و سندن
اوقله بیلور سنده قاموسلرده بولنمیان برلفظک صویسر اوقلمی لازم گیز . زیرا
الفاظ الجای ضرورتله تحدت ایدر؛ الجای ضرورتله قبول اقلنور؛ الجای
ضرورتله استعمال ایدیور . چونکه کله لرك علت اصلیه حدوثی برطاقم حادثات
و شئون، برطاقم معمولات ربب المنوندر . بناء علیه دونه قدر مجبور و یا غیر مشهور
اقلان برکله بؤگون برکیفیتله مونس و مقبول اقلور . حتی حد ذاته غلط بیله
اقلسه استعمل ادبا ايله او غلط رتبه فصاحتی احراز ایدر . بوده بر بحث دیگر .

خر خره ایسه هرسانده همان یکدیگرینه مشابه برشیوه ايله تکلم اولنان کماندنر .
چونکه بولفظ تقلید اصوات مقصدیله اتخاذ اولنش الفاظندنر . بونده معنی و یا
صحت اصلیه آرانمز . مقصود اقلان مدلوله اعتبار اقلنور .

بوغازدن گلان خردلی برسی تعریف ایچون بر فرانسز، بر چینیلی، حتی
بر هوتانطو دخی (خررر ...) صوتی جیقارمغه مجبور اقلور. نه کیم غرضه
کلهسی السنه شرقیه و غربیه نك اکثرنده مشترکدر. چونکه افراد واقوامك تعداد
وتخانی ایله اصواتك اتحاد و آهنگی تخالف ایدمز. اوکسور مکله آقصرمه نك
فرانسزجهسی، ترکیجهسی، عربجهسی اقله میه جنی گبی.
کال بک، بؤکله قاموسلرده بوقدر دیور. عجبا هانگی قاموسلرده آرمشده
بؤله مامش؟

یارسده اوتوروب استانبولده بر غرنه نك مخبر ذوفونی صفتنی طاقیان بر ذاتك
نزدنده قاموس بولنامسنه احتمال ویرله مز. چونکه بؤدور دلارای طباعتده بوکبی
وسائط ادب و معرفت مذبولاً موجوددر. بکا قالورسه کال بگی بو غلطه سوق ایدن
شی، یانسنده قاموس بولندیفی حالد کله نك ترکیه اقلدیغنی حکم ایتمی اوزرینه
قاموسه مراجعتی بهوده عدایمکدگی اقلسه کرکدر. حال بوکه نه قدر الهجه عرب
و عجم وار ایسه بوکله بی بر معنایه اقله رق ضبط ایتمشدر.

اولاً، صحاح جوهری ترجمهسی اولان (وانقولی) یه باقم :

(الخر خرة) علی وزن الزلزلة. اویوان کسنه نك و بوغلن کسنه نك خورلدسی.
و نلایدن دخی گلور : یقال خر عند النوم و خر خر بمعنی التخر خر
ثانیاً، فیروز آبادینك قاموسی ترجمهسی اولان اوقیانوسه باقم :
(الخر خرة) زلزله و زنده اویقوده خورلداق معناسه در. یقال خر النام
اذا غطّ. و قبلان و کدی میرلداق معناسه در. یقال خر خر النمر و السنور اذا صات
بالخر خر.

ثالثاً، فارسی فرهنگلره باقم :

« خراخر فتح راه مهمله و خاء مجمله ایله بوزن سراسر اوبورکن بوغازدن گلان
صدایه دیرلر - میر نظمی بیت : برفته بخواب آندر و آن پلیسد. خراخر شده
از کاویش بدید. » (فرهنگ شعوری)

« خراخر سراسر وزنده نفساڭ بوغازده تردیدی صداسیدرکه اویویان
و بوغازی قصبیلان و بوغولان کسنهڭک بوغازندن ظهور ایدر . خراتی تعبیر
اۆلور . » (ترجمه برهان قاطع)

ایشته بالاده کی کتب اربعه لسانغزده متداول اولان کلمات عربیه و فارسیه دن
تردد حاصل اولانلارینی تحقیق و تصحیح ایچون مراجعت ایده جگمز معتبراندنر .
کوریلورکه (خرخره) کلمسی ایکی عرب قاموسنده لفظاً و معنی حرفی حرفه
موجود و مسطور ایش .

ینه کوریلورکه ایکی عجم فرهنگنده دخی کندی شیوه مخصوصلرینه کوره
حاصل ایتدیگی برتغیر ایله برابر معنی ینه عربده کی مدلوله موافق اولمق اوزره
مذکور ایش .

شمی ده بقالم لسانغزده (خرخره مذبحانه) یولنده ترکیب یامیش ادبامز
وارمیدر ؟

آثار منظومه قدامدن نوعی زادهڭک خمسهنده شوییتی گوریورز :

« خرخره نومه شبیه سوزلری

مرده بالی صانکه سونک گوزلری »

متأخریندن عاکف پاشانک تبصره مشهوره سنده دخی شوعبارینی بۆلیورز :

« خرخره استلقای افکار و دغدغه کابوس استعمار انسانده »

بری مشاهیر عثمانیه دن معلم سلطان سلیم ثانی نوعینک اوغلی و شقایق مترجمی
اولان عطائی کبی بر ناظم بیغ ، دیگری اسلوب جدیدک موسس اولی اولان
عاکف پاشا کبی بر ادیب فصیح التبلیغ نظمده نژده قوللاغش ایکن آراتق بۆکلکڭ
سقطنه نصل حکم اولنه بیلور ؟

(فارفاره ادیبانه) یه گنججه بۆده انطلاق حق قیلندن عد اولنه بیلور ؛ چونکه
عربیده (فرفره) خلط کلام معناسنر . اختلاف ایسه صرف شیویه عائد اولد .
یغندن فالره ویریلان مدله اعتبار اولنه منر .

ایشته عریده ده، عجمده ده ایلك دیدیگه زلفلقك آوازده سنی تقلید یولنده (لقلقه)
 و قوربغه صداسنی تقلیدده (وقوقه) و سلاح شافر دیسنی تقلید معروضنده (شقشقه)
 و اصوات سفلیه خفیفه نی تقلید معجزنده (فسفسه) کبی کلمه لر ایجاد و استعمال اوله -
 گلشدر. بونلری غلط و سقط عد ایتک ولساندن اسقاطنه چالشمق پک سقط
 برایشه تصدی ایلکدرکه، عینله قاش یاپارکن گوز چیقارمغه بکزر .

ابوالضیا توفیق

